

2020 metų publikacijų anonsas

Kaip ir kasmet, taip ir 2020 m. žurnale stengsimės pateikti jums aktualią informaciją, parengtą su Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Su Sveikatos apsaugos ministerija informuosime apie naujus reglamentus ir publikuosime naujų teisės aktų komentarus.

Skleisime kolegų gerą patirtį, informuosime apie įvyksiančius ar dalysimės išpūdžiais apie jau įvykusius renginius, pristatysime medicinos literatūros naujienas.

Ypač norime atkreipti dėmesį į aktualius rubrikos „Savišvieta“ straipsnius, kuriuos parengė kompetentingi specialistai. Pristatome kai kuriuos rengiamų straipsnių ciklus.

Plaučių tuberkuliozė vis dar aktuali Lietuvoje

Dar 1993 m. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) tuberkuliozė (TB) paskelbė pasauline problema, o TB kontrolę – prioritetine sveikatos priežiūros sistemos veikla. Tuberkuliozė ir šiomis dienomis išlieka viena svarbiausių globalių sveikatos problemų, o mirštamumas nuo TB visame pasaulyje tarp infekcinių ligų yra antroje vietoje po ŽIV. PSO duomenimis, net trečdalis pasaulio gyventojų yra užsikrėtę TB mikobakterijomis. TB epidemiologinė situacija Lietuvoje yra rimta.

Šiuo metu rengiame straipsnių ciklą apie plaučių tuberkuliozės simptomus; mikrobiologinę diagnostiką; TB infekcijų kontrolės reikalavimus; BCG vakcinaciją; infekuotų ŽIV ir sergančiųjų AIDS tuberkuliozės gydymo ypatumus; vaikų gydymo ypatumus; slaugytojo vaidmenį valdant TB atvejį; slaugytojo darbo aspektus DOTS kabinete.

Žingsniai geros savijautos link vyresniame amžiuje: mitybos ir judėjimo ypatumai

Visuomenės senėjimas yra viena svarbiausių XXI a. problemų. Visame pasaulyje vyksta dideli demografiniai pokyčiai, dėl kurių mažėja vaikų, o ilgėjant gyvenimo trukmei daugėja vyresnio amžiaus žmonių bei sveikatos, socialinių ir ekonominių šio reiškinio lemiamų problemų.

Prognozuojama, kad iki 2050 m. vyresnių žmonių dalis bendroje populiacijoje išaugs iki 16,5 proc.

Žmonių sveikatos išsaugojimas ir funkcinio savarankiškumo išlaikymas iškeliamas kaip vienas pagrindinių uždavinių visam Europos regionui. Daugėjant senų žmonių, reikalinga jų ligų prevencijos, gydymo, globos ir slaugos paslaugų plėtra, būtina kalbėti apie sveiką senėjimą ir sveiką senatvę ir šia linkme įgyvendinti darbo su vyresnio amžiaus žmonėmis kryptis bei priemones.

Straipsniuose aptarsime vyresnio amžiaus žmonių sveikos mitybos ypatumus, judėjimo svarbą vyresniame amžiuje, pateiksime fizinio aktyvumo patarimų, kaip pradėti, kaip įvertinti savo galimybes, ir savikontrolės patarimų, siekiantiems padidinti fizinį aktyvumą.

Ką turi žinoti sergantysis cukriniu diabetu?

Cukrinis diabetas dažnai yra laikomas civilizacijos liga ir vienas sudėtingiausių klinikinės medicinos uždavinių specia-

listams, kurie rūpinasi jos gydymu. Tai lėtinė liga, trunkanti visą žmogaus gyvenimą nuo jos nustatymo dienos. Ji siejama su vakarietiškos gyvenimo plitimu: urbanizacija, populiacijos ir jos amžiaus ilgėjimu, stresu, socialiniais veiksniais, netinkamais mitybos įpročiais, mažu judėjimu ir nutukimu.

Taip pat plinta ir diabeto komplikacijos, kurios skatina ankstyvą senėjimą, mažėjantį darbingumą, negalią ir pagreitina mirtį. Pats cukrinis diabetas ligoniui šiuo metu nėra toks pavojingas, kaip šios ligos sukeltos lėtinės komplikacijos. Viena dažniausiai pasitaikančių cukrinio diabeto komplikacijų – diabetinė pėda, tai yra didžiausią neįgalumą sukelianti cukrinio diabeto komplikacija, kuri pasireiškia apie 7 proc. visų sergančiųjų cukriniu diabetu. Diabetinės pėdos sindromas – tai pagrindinė cukrinio diabeto ligonių hospitalizavimo ir pėdos amputacijų priežastis. Tinkamai prižiūrint kojas, amputacijų skaičių galima sumažinti.

2020 m. publikuosime straipsnių apie sergančiųjų cukriniu diabetu savipriežiūros, mitybos ypatumus.

Retorika – iki šių dienų turbūt mažiausiai ištirta meno sritis

Mes dažnai galvojame, kad retorika, arba viešasis kalbėjimas, tėra manipuliacinis auditorija, siekiant sėkmingiau parduoti savo produktą, paslaugą ar kt. Ir labai retai susimąstome, kad retorika – tai vienas seniausių žmonijos menų. Vienas iš trijų laisvųjų žmonijos menų šalia gramatikos ir dialektikos. Retorika – tai menas kalbėti. Mes mokomės medituoti, mokomės kvėpuoti, tylėti, valgyti ir tai vadiname sąmoningais dalykais. Tačiau labai dažnai kalbėjimo fenomeną, kuriuo išsiskiriame iš visos gyvosios gamtos, mes tarsi nurašome, manydami, jog tai savaime suprantamas dalykas. O juk retorika – kalbėjimo menas – sąmoningas kalbėjimas! Mokydamiesi retorikos ne tik mokomės kalbėti prieš auditoriją, įtikinamai ginti savo argumentus, mokydamiesi retorikos geriau pažįstame save. Mokomės atsipalaiduoti. Atpažįstame, ko bijome, ko norime. Mokomės ginti savo įsitikinimus, savo tiesą, savo požiūrį. Mokydamiesi retorikos mokomės pažinti save. Senovės graikai sakė: „kalbėk, kol save pažinsi“.

2020 m. žurnalo puslapiuose kviečiame skaityti publikacijų ciklą „Retorikos menas skaitmeninėje visuomenėje“.

Skaitykite, švieskitės, turėkite informacijos ir prenumeruokite Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro žurnalą „Slauga. Mokslas ir praktika“.

Gerbiamieji!

Kviečiame užsiprenumeruoti recenzuojamą mokslo žurnalą „Slauga. Mokslas ir praktika“.

Tą galite padaryti Lietuvos pašto skyriuose bei www.prenumeruok.lt. Žurnalo prenumeratos indeksas – 5105

Prenumeratos kaina:

1 mėn. – 1,45 Eur 6 mėn. – 8,70 Eur

3 mėn. – 4,35 Eur 12 mėn. – 17,40 Eur

Svarbu! Prenumeratą būtina atlikti iki kiekvieno mėnesio 26 d.

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro informacija